

Vlaams
Parlement

vergadering **C284**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 20 juni 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitspraken van de minister over Natuurpunt als de grootste netto-ontbosser van Vlaanderen – 2292 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitspraken van de minister over Natuurpunt als grootste netto-ontbosser – 2298 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het aanplanten van bomen langs de gewestwegen en de gevolgen voor de luchtkwaliteit en de wateroverlast – 2504 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanslepende conflicten rond de bescherming van historisch permanent grasland – 2512 (2016-2017)	17
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over juridische mogelijkheid tot invoering van 'Tijdelijke Natuur' – 2526 (2016-2017)	21

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitspraken van de minister over Natuurpunt als de grootste netto-ontbosser van Vlaanderen – 2292 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitspraken van de minister over Natuurpunt als grootste netto-ontbosser – 2298 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, we gaan er niet flauw over doen. Het is een stukje uit ergernis, verbazing en iets daartussen dat ik u vandaag een aantal vragen wil stellen naar aanleiding van uitspraken van u in Knack en later ook in de plenaire vergadering, wat betreft Natuurpunt en de ontbossingsactiviteiten van Natuurpunt.

Zoals gesteld in mijn schriftelijke voorbereiding, en trouwens toen ook door mijn collega in de plenaire vergadering weergegeven, vonden wij die uitspraken nogal polariserend en zeker niet verbindend, en in dat opzicht een gemiste kans. Ik herhaal nog even wat u toen zei omdat het ondertussen al een tijdje geleden is dat het is gepubliceerd en dat we het erover hebben gehad. In een interview met Knack, verschenen op 10 mei 2017, antwoordde u op de vraag "Volgens Natuurpunt beschermt u niet de toplaag, maar de subtop van de zonevreemde bossen" het volgende: "Dat is zever. Als Natuurpunt kritiek heeft op mijn plannen, dat het dan zélf stopt met bossen kappen. Natuurpunt is de grootste netto-ontbosser in Vlaanderen en verantwoordelijk voor een kwart van de gemiddelde jaarlijkse ontbossing." Hierop werd gezegd dat dat gebeurt in functie van hogere natuurdoelen, om het zo even te zeggen, en dat we daar andere natuur voor in de plaats krijgen. Daarop antwoordde u: "Is dat zo? Wij moeten dat maar tolereren."

We kwamen daar in de plenaire vergadering terecht op terug. Daar evolueerde u van die 25 procent zelfs naar 31 procent. Nu kom ik tot de concrete aanleiding van de tussenkomst. Op dat ogenblik oordeelde Natuurpunt zelf om te moeten corrigeren. Ze zeiden dat ze zelf verrast waren over de cijfers en ze hebben ze opgevraagd. Wat hen betreft, blijkt uit die cijfers dat ze ten eerste zijn gebaseerd op de goedgekeurde maar daarom nog niet allemaal uitgevoerde beheerplannen, en dus zeker voorbarig zijn, ten tweede dat de cijfers niet enkel betrekking hebben op reservaten beheerd door Natuurpunt en dus niet volledig op het conto van Natuurpunt te schrijven zijn, en ten derde dat ze helaas ook geen rekening houden met geplande bebossingen die eveneens in de beheerplannen zijn opgenomen.

Wat mijzelf en mijn fractie betreft, moeten uw beweringen dus op zijn minst genuanceerd worden, zoals overigens ook blijkt uit cijfers van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) zelf, dat een stand van zaken opmaakte wat betreft ontbossing op natuurdomeinen eind december 2015.

Minister, meent u dat de cijfers die u toen gaf, respectievelijk 25 procent en 31 procent, bijsturing, bijstelling of nuance verdienen? Kunt u dat rijmen met de positie die Natuurpunt inneemt als een bijzonder belangrijke partner in het uitvoeren van ons natuurbeleid? Mijn volgende vraag kan misschien banaal lijken, maar het is echt een vraag om verduidelijking: wat bedoelde u precies met uw antwoord: "Is dat zo? Wij moeten dat maar tolereren"? 'Tolereren' lijkt me hier een vreemde woordkeuze. Ik geef u graag de gelegenheid om die te duiden.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, in een weinig diplomatisch Knack-interview van 10 mei roept u Natuurpunt op om zelf te stoppen met bossen kappen, dit ter verdediging van uw bosbeleid. U voegt eraan toe: "Natuurpunt is de grootste netto-ontbosser in Vlaanderen en verantwoordelijk voor een kwart van de gemiddelde jaarlijkse ontbossing." Deze uitspraak wekte verontwaardiging en werd door Natuurpunt zelf in twijfel getrokken. Het bericht dat op 24 mei jongstleden verscheen in de nieuwsbrief van de grootste Vlaamse natuurorganisatie, verdient een ruime citering: "Omdat de cijfers van de minister ernstig afwijken van de onze, vroegen we de cijfers op bij het ANB. Daaruit blijken drie problemen. Het cijfer is gebaseerd op de goedgekeurde beheerplannen (die plannen zijn nog lang niet allemaal uitgevoerd) Het cijfer heeft betrekking op alle erkende reservaten (niet alleen Natuurpunt) Het cijfer houdt geen rekening met geplande bebossingen (in diezelfde plannen) Kortom, de minister houdt Natuurpunt verantwoordelijk voor zowel bossen die nog niet werden gekapt, als ook voor bossen die anderen plannen te kappen, én zonder rekening te houden met de inspanningen om extra bossen bij te planten. Natuurpunt betwist de juistheid ervan dus met klem en vraagt om de desinformatie onmiddellijk stop te zetten."

Minister, dat is klare taal die nog meer vragen oproept bij uw uitspraken. Trekt u de drie punten van kritiek die Natuurpunt formuleert, in twijfel? Staat u nog steeds achter uw uitspraak dat Natuurpunt de grootste netto-ontbosser van Vlaanderen is? Bent u bereid foutieve informatie publiekelijk recht te zetten? Hebt u over deze uitspraak contact gehad met Natuurpunt? Wat denkt u te bereiken met polariserende uitspraken over organisaties die cruciaal zijn in het uitvoeren van het natuurbeleid in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het is al een lange tijd geleden, maar de vraag is al herhaalde keren uitgesteld. Het is goed dat we vandaag de kans hebben om het erover te hebben.

De cijfers die genoemd zijn, zetten een en ander in een juister perspectief. Het is zo dat terreinbeherende verenigingen beter dan wie ook beseffen dat ontbossen soms noodzakelijk is. Dat staat vaak in schril contrast tot de communicatie die door de terreinbeherende verenigingen gebeurt.

De cijfers zijn inderdaad gebaseerd op de goedgekeurde beheerplannen. Het is dan ook bij de goedkeuring van het beheerplan dat een vergunning wordt verleend voor de ontbossing. De cijfers die gebruikt worden, slaan op de ontbossing die werd toegestaan. Op dat vlak is er een perfecte parallel met de cijfers die in de rest van het debat altijd worden gebruikt. Als er gesproken wordt over ontbossingen in Vlaanderen, zijn de gebruikte cijfers altijd gebaseerd op verleende ontheffingen of stedenbouwkundige vergunningen. Dat is in elke communicatie zo, en dat zijn ook de cijfers die we hier hanteren.

U haalt zelf aan dat Natuurpunt de grootste Vlaamse natuurorganisatie is. Het zal u dan ook niet verbazen dat Natuurpunt niet alleen veruit de grootste beheerder is van erkende reservaten, maar dat Natuurpunt ook nagenoeg alle ontbossingen in erkende natuurreservaten voor zijn rekening neemt. In de periode 2009 tot 2015 werd 507,4 hectare ontbost door terreinbeherende verenigingen. Hiervan neemt Natuurpunt meer dan 90 procent voor zijn rekening. Als grootste natuurorganisatie in Vlaanderen is Natuurpunt een belangrijke partner voor het natuurbeleid. Dit standpunt onderschrijf ik vaak en ook jaarlijks. U ziet dat ook aan de erkenning van Natuurpunt door de subsidies die we geven. Die stijgen jaar na jaar. Er is 18,5 miljoen euro subsidie voor Natuurpunt per jaar. Ik sta dan ook achter de inzet van de vele vrijwilligers van terreinbeherende verenigingen en beheerders van reservaten. De erkende natuurreservaten vormen de ruggengraat

van ons natuurpatrimonium. De laatste jaren werd de oppervlakte aan erkend natuurreservaat dan ook stevig uitgebreid, waardoor Vlaanderen op dit moment meer dan 18.700 hectare erkend natuurreservaat telt. Als je de evolutie van de subsidies bekijkt sinds 2009, zien we dat de beheersubsidies voor erkende reservaten met meer dan 2 miljoen euro zijn toegenomen. De middelen voor natuur zijn de laatste jaren fors toegenomen, tot maar liefst 87 miljoen euro.

Ik vind het normaal en goed om de problematiek rond het ontbossen in een juist perspectief te plaatsen. Sta mij toe te stellen dat dit ook wel effect heeft gehad. In de Beleidsflits van 11 mei kwam Natuurpunt voor het eerst naar buiten met cijfers over de bosbalans. Natuurpunt stelt dat die cijfers wel rekening houden met de reeds uitgevoerde ontbossingen en de eigen bosplantacties en spontane verbossing. Uit die cijfers blijkt dat in totaal 372 hectare gekapt is en 121 hectare werd bebost. Netto is dat een negatieve bosbalans van ongeveer 250 hectare. Die kappingen gebeurden voornamelijk in functie van Europees natuurherstel dat bijdraagt aan de Vlaamse verplichtingen om de Europese natuurdoelen te halen.

Het Europese project Averbode Bos & Heide bijvoorbeeld was goed voor 109 hectare waar bossen verwijderd en verdwenen zijn.

In tegenstelling tot ontbossingen in functie van de instandhoudingsdoelstellingen moet bos dat moet wijken voor een andere aangelegenheid zoals woningen of werkgelegenheid, worden gecompenseerd. Dat geldt niet voor ontbossingen voor instandhoudingsdoelstellingen. Er wordt niet alleen in meer bos, maar ook in een betere kwaliteit aan bos geïnvesteerd. Naast de sterke verhoging van de bosbehoudsbijdrage die we hebben doorgevoerd, moeten ontbossingen van meer dan 3 hectare in natura gecompenseerd worden. Er zijn tal van organisaties en verenigingen die vrijwillig compenseren zonder dat er een verplichting tot compensatie geldt. Dat kan ik alleen maar toejuichen, en ik kan alleen maar oproepen dat ook anderen dat zouden doen.

Ik vind het dus goed dat de zaken in een juist perspectief worden geplaatst. De cijfers die wij gehanteerd hebben, zijn ook de cijfers die in sommige nieuwsbrieven van terreinbeherende verenigingen werden gepubliceerd. De cijfers die gepubliceerd zijn, zijn op dezelfde manier correct doorgetrokken.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik ga beginnen met het herhalen van mijn laatste vraag. Het is echt niet uit kwade wil, maar ik heb nog altijd niet begrepen wat u bedoelde in dat interview met: "Is dat zo? Wij moeten dat maar tolereren." Als u daar seffens nog verduidelijking over kunt geven? Ik heb die nu niet gehoord. Ik blijf dat een heel bizar antwoord vinden op de vraag dat ontbost is om andere natuur in de plaats te krijgen. Uit het antwoord leid ik in elk geval af dat u dat in twijfel trekt, maar ik geef u graag de gelegenheid om dat seffens te duiden.

Ik vind het jammer dat we hier opnieuw over bijna cijfers achter de komma aan het discussiëren zijn en maar heel even de kern van de zaak aanraken. U hebt het wel gedaan. U hebt verwezen naar het feit dat die ontbossingen gebeuren in het kader van Europees natuurherstel. Maar dat is wat mij betreft wat initieel in de boodschap onvoldoende werd belicht. Het gaat niet om het soort ontbossingen waarvan wij met zijn allen vinden dat ze niet zouden mogen gebeuren omdat ze een inbreuk zijn op of afdoen aan inspanningen die wij leveren wat betreft natuurbehoud en uitbreiding van natuur.

De discussie over cijfers loopt als een rode draad door een aantal dossiers. We hebben de eeuwige discussie over hoeveel bossen we nu hebben in Vlaanderen, met verschillende meetmethoden en verschillende instrumenten. Ik zou niet graag degene zijn die moet beslissen welke de enige juiste is en welke de enige bruikbare

is. Ik stel alleen vast dat die discussie over cijfers, over basisgegevens, door heel wat dossiers loopt. Ik heb ook een aantal schriftelijke vragen gesteld aan de minister over de ANB-groendomeinen waar ook nog niet duidelijk is – op een deel van de vragen wacht ik nog op antwoord – wat daar nu gebeurt aan bebossing. Is daar ondertussen iets gebeurd of niet, of staat er nog iets te gebeuren? Ook daar is het zeer moeilijk om juiste cijfers te krijgen. We hebben zelfs de discussie gehad over jachtplannen en hoeveel hectare terecht of niet terecht door individuele jagers of door wilbeheereenheden ingesloten zijn in een jachtplan. De cijfers blijven een ongelooflijk belangrijk instrument om aan beleid te kunnen doen, niet alleen in het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur maar in elk ander beleidsdomein. Ik stel helaas vast dat het moeilijk is om over die basiscijfers eensgezindheid te bereiken. Dan wordt het alleen maar moeilijker om overeenstemming te vinden over het te voeren beleid en de middelen die we daartoe inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het is belangrijk dat een aantal nuances op het vlak van de cijfers worden meegegeven. Het interview was zeer zwart-wit en ongenueanceerd. Daarin wordt gewoon gezegd dat Natuurpunt moet stoppen met kappen en de grootste netto-ontbosser is. Dat gaf een enorm fout beeld over een vereniging die bijna niet anders doet dan zich inzetten voor natuur en bos, voor beide. Naast de cijfers en de belangrijke nuances die ze zelf hebben meegegeven in hun nieuwsbrief, heeft het probleem nog een andere essentie. Dat is dat Natuurpunt bos vervangt door andere waardevolle natuur als dat nodig is. De bossen die zijn vervangen door andere natuur, zijn niet de meest waardevolle of kwetsbare bossen. Het zijn ofwel populierenbossen of exoten.

Dat is dus een doordacht beleid. Het is bovendien een beleid in uitvoering van wat u vraagt. U bent als minister verantwoordelijk voor het halen van natuurdoelen. Zij proberen dat voor u te doen en proberen dat uit te voeren. U stuurt dus aan wat zij daar doen, en dat is goed.

We moeten de verschillende soorten natuur bekijken en de verschillende doelstellingen halen, wat niet wegneemt dat er inderdaad meer bos moet komen op andere plaatsen, en daar zijn zij grote voorstander van. Zij zouden nog veel meer willen bebossen. De titel van hun persbericht was, en ik denk dat dit een uitgestoken hand is: "Na de polemieken: bomen in de grond!" Zij kappen op bepaalde plekken om de natuur in eer te herstellen in minder waardevolle bossen, maar zij zouden heel graag veel meer bebossen. Daar ontbreekt het echter aan ruimte en middelen. Momenteel lopen er een aantal projecten. Zij geven in een persbericht een aantal voorbeelden, waaronder stadsrandbosprojecten, waarbij er een versnelling zou kunnen worden gerealiseerd zodat zij nog een stuk meer kunnen bebossen, maar daar hebben zij uw hulp voor nodig, minister. Het is belangrijk dat die uitgestoken hand wordt aangenomen. Zij zeggen ook dat de bescherming van die waardevolle bossen veel belangrijker is dan te focussen op de minder waardevolle bossen die zij op vraag van u soms kappen om de natuur in eer te herstellen.

Minister, ik denk dat zij heel terechte punten maken. Als u nog interviews geeft in de toekomst, wil ik u vragen om te proberen deze vereniging te verdedigen en de minister te zijn die opkomt voor Natuurpunt en voor al die vrijwilligers die dagelijks bezig zijn met de realisatie van natuur en bos in Vlaanderen. U bent als verantwoordelijke minister voor natuur en milieu een soort 'spokesperson' voor wat zij daar doen en een groot verdediger. Dat zou uw rol moeten zijn, minister, en niet Natuurpunt onderuithalen en aanvallen, zoals het geval was in dat interview.

Minister, ik hoop dat wij in u in de toekomst een groot voorvechter en verdediger van Natuurpunt zullen hebben en dat u de gelegenheden te baat zult nemen om Natuurpunt te verdedigen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Het is inderdaad een goede zaak dat dit in de commissie wordt behandeld. Na de media-aandacht en de gekoppelde vragen nadien is het een goede zaak om dit wat ruimer te bekijken in de commissie zodat de juiste teneur kan worden weergegeven.

Minister, ik wil nog twee zaken naar voren brengen. Gezien de media-aandacht ben ik al meermaals aangesproken op de compensatieplicht. Elke natuurbeherende vereniging, en ik viseer zeker niemand, die bossen wil kappen in het kader van een natuurbeheersplan, moet niet compenseren omdat ze andere natuurdoelen probeert te verwezenlijken. Iemand die zelf wil ontbossen, moet wel compenseren, en vaak met een factor van 3. Misschien zijn er nog andere collega's die deze vraag ook krijgen, maar ik krijg in elk geval de vraag van ontbossers of het niet goed zou zijn dat mensen die dagelijks bezig zijn met natuur, niet 1 hectare voor 1 hectare compenseren, wat zij nu effectief doen, maar dat zij ook de factor van 3 toekomstgericht zouden toepassen. Minister, u hebt in de plenaire vergadering gezegd dat zij dat nu op vrijwillige basis doen, maar ik denk persoonlijk dat zij dat best op dezelfde manier zouden doen als bij de opmaak van een niet-natuurbeheersplan gebeurt.

Mevrouw Meuleman, u zei daarnet dat ook Natuurpunt heeft gezegd dat ze meer bos willen. Ik denk dat dit in diezelfde lijn ligt. Wanneer men zoekt naar ruimte en middelen, wil ik graag nog eens mijn standpunt, dat ik al meermaals heb bekendgemaakt in de commissie en tijdens de plenaire vergadering, nog eens herhalen, namelijk dat er momenteel nog 12.500 hectare bosgebied is ingekleurd op het gewestplan. Die ruimte is er dus wel degelijk. Het is een goede zaak dat er meer middelen voor natuur worden toegewezen. De ruimte is er, in de praktijk kan er dus effectief meer werk worden gemaakt van meer bos in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik ben ervan overtuigd dat u heel goed beseft dat het knelpunt van het bosbeleid niet gaat over natuur in de plaats van bos maar over het kappen van bos voor harde ontwikkelingen, de problemen met boscompensatie daarbij, en het ontwikkelen van voorziene natuurgebieden dat de laatste jaren een enorme vertraging heeft opgelopen. Dat zijn de echte knelpunten van het natuur- en bosbeleid. Het knelpunt is niet dat Natuurpunt aan natuurontwikkeling doet. Ik kan me moeilijk voorstellen dat u dat zelf ook niet beseft.

U bent nu acht jaar minister, ik beschouw uw interview dan ook niet als een uitschuiver. U weet heel goed hoe communicatie werkt. De vraag is dan ook welke bedoeling u hebt met het beschimpen van Natuurpunt, met daaraan gekoppeld de vraag wat Natuurpunt vandaag anders zou moeten doen dan het tot nu toe heeft gedaan. Als u heel kritisch bent ten aanzien van Natuurpunt als netto-ontbosser, wat moeten zij dan doen in de plaats? Dat moet u duidelijk maken.

Ik wil ook van de gelegenheid gebruikmaken om nog eens het echte probleem te benadrukken: het feit dat er zoveel stedenbouwkundige vergunningen worden verleend voor echt ontbossen. Er is nu al heel veel gezegd en geschreven over zonevreemde bossen en over de boskaart, maar intussen zijn we weer bij af. Minister, zal er vóór de zomer nog iets gebeuren? Zal er nog iets naar de regering of naar het parlement gaan inzake die zonevreemde bossen?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik merk toch een zekere tegenstrijdigheid in alles wat u intussen hebt gezegd, ook vandaag weer. U zegt niet onterecht in uw

antwoord dat Natuurpunt een belangrijke partner is in het uitvoeren van het beleid en u illustreert dat met het aantal subsidies en met de evolutie. Dat is gedeeltelijk waar, maar u fietst volledig voorbij aan het feit dat dit volkomen haaks staat op de verklaringen die u zelf in dat interview hebt gedaan. Want Natuurpunt en alle natuurverenigingen als partner van het natuurbeleid, ontbossen alleen maar als dat aansluit bij de door uw administratie mee goedgekeurde plannen. Met andere woorden: zij zijn daar uitvoerder van onze Europese doelstellingen, onze Vlaamse engagementen, de verplichtingen die we zelf zijn aangegaan en alles wat we graag gerealiseerd willen zien. Anders gebeurt dat bij mijn weten niet. En vaak financieren we het ook nog eens mee. In die zin zijn zij inderdaad partner van het beleid.

Als dan de andere partner, namelijk u, die het allemaal aanstuurt, financiert, goedkeurt en leidt, op een moment dat u zelf onder vuur ligt om andere redenen, interviews geeft om te zeggen dat Natuurpunt de grootste ontbosser is, zonder erbij te zeggen dat u daar dank u moet voor zeggen omdat u het hen zelf hebt gevraagd, dan is dat voor een partner een rare manier om zich te gedragen. Dan is wat u hebt gezegd in dat interview een slag onder de gordel van uw partner, of een bijl in de rug, om het met de woorden van de heer Vandaele te zeggen. Als dat de manier is waarop de Vlaamse overheid, in het bijzonder wanneer het gaat over milieu en natuur, omgaat met haar partners, dan zijn er nog heel wat partners die redenen hebben om zich zorgen te maken. Natuurpunt is immers niet de enige partner en natuurbeleid is niet het enige beleid waarbij de Vlaamse overheid gebruikmaakt van private organisaties als partner voor de uitvoering van haar beleid. Als het de norm is van de Vlaamse Regering om op die manier een partner eerst aan te sturen om die vervolgens een trap in de rug te geven, dan mag u daar toch iets ernstiger op antwoorden dan op basis van de cijfers die u nu hebt gegeven.

Het eerste wat u moet doen, is duidelijk maken hoe u dat partnerschap dan ziet. Is dat een soort van praktische manier om iets door anderen te laten doen en hen vervolgens als pispaal te gebruiken de dag dat u zelf onder vuur komt te liggen over zaken die eigenlijk niets te maken hebben met die natuurreservaten? Het ging effectief om ontbossing in harde bestemmingen, wat een fundamenteel verschil is met ontbossing om natuurwaarden te herstellen op basis van onze eigen en door u onderschreven Europese doelstellingen aan de ene kant en ontbossing voor de aanleg van een parking aan de andere kant. Als u dat niet wilt erkennen als minister van Natuur en Milieu, dan denk ik dat u best uw eigen beleidsbrieven nog eens naleest, want daar staat duidelijk in dat er een fundamenteel verschil is tussen die twee.

Minister, u hebt redelijk wat cijfers gegeven. Het is juist dat we langzaam aan het groeien zijn wanneer het gaat over oppervlakte natuurreservaat. Het zou waar kunnen zijn dat er bossen bij komen, maar dat kunt u eigenlijk zelf niet zeggen. U hebt zelf in deze commissie al meermaals moeten toegeven dat u niet in staat bent om te tellen hoeveel hectare bos Vlaanderen heeft. U antwoordt dat het aantal stijgt, maar als u niet weet hoeveel er zijn, kunt u toch ook niet zeggen dat er bij komen. U weet zelfs niet hoeveel er überhaupt zijn. U zou misschien eens kunnen beginnen met ze te tellen voor u dat soort van verklaringen aflegt. Misschien stijgt het aantal, misschien komt er een langzame stijging van de budgetten, maar eerlijk gezegd minister, zijn we zowel op het vlak van budgetten als op het vlak van oppervlakte natuurreservaat en oppervlakte bebossing, zowat het zwakste kneusje van heel Europa. Dus zelfs als het vooruitgaat, bent u er nog lang niet.

Om in die omstandigheden uw voornaamste partners en de grootste organisatie op het terrein op die manier te behandelen omdat het u op dat moment politiek goed uitkwam om eens een flinke stomp te geven, verdient toch een iets ernstiger antwoord dan u tot nu toe hebt gegeven. Dit is natuurlijk een politiek evenement, dit gaat niet over een technische discussie. De technische discussie is dat we de bomen niet kunnen tellen, of beter gezegd, u kunt de bomen niet tellen,

want het is uw job, maar aan de politieke discussie bent u volkomen voorbijgegaan. Wanneer de minister van Werk op die manier de vakbonden zou aanspreken, wanneer de minister van Economie op die manier UNIZO zou behandelen, wanneer de minister van Landbouw op die manier met de Boerenbond zou omgaan, zouden we daar allemaal schande van spreken, maar wanneer de minister van Natuur op die manier Natuurpunt behandelt, schijnt men dat blijkbaar normaal te vinden, ook binnen de meerderheid, met uitzondering van de heer De Bruyn, die toch een kleine poging doet om erop te wijzen dat dit misschien toch geen manier van doen is. Maar zelfs daar antwoordt u niet op. Ik zou graag meer duidelijkheid van u krijgen over hoe u denkt dat de Vlaamse Regering wordt geacht om te gaan met haar partners in het beleid.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Ik denk niet dat we hier de polemiek moeten voeren over hoe we moeten omgaan met de partners in het beleid. Het is duidelijk waar we allemaal naartoe willen: we willen die natuurontwikkeling en we willen die bosgebieden realiseren. In die zin kan ik de minister bijtreden in haar standpunt wanneer zij zegt dat ontbossen vaak noodzakelijk is. In mijn regio zijn er heel veel bos- en natuurgebieden. Zowel Natuurpunt als Limburgs Landschap, een andere grote natuurorganisatie die actief is op ons grondgebied, doet veel aan natuurontwikkeling en natuur- en bosbeleid. De gladde slang, de zadelsprinkhaan en talrijke libellesoorten eisen vaak veel meer zon en daarvoor worden soms bossen gekapt waarbij er geen compensatie moet worden verleend. We moeten dat in de juiste context plaatsen. In die zin zegt de minister terecht dat ontbossen in het juiste perspectief moet worden bekeken en ook vaak noodzakelijk is, ook in bosgebieden. De open plekken die in bosgebied worden gecreëerd, behoren, conform het Bosdecreet, nog altijd tot het bos als dusdanig. Alles moet in de juiste context worden geplaatst.

We zouden een ander voorstel moeten kunnen lanceren. Wanneer we kijken naar enerzijds de natuurgebieden en anderzijds de bosgebieden, dan zou ik ervoor willen pleiten die elementen die nog altijd vervat zitten in ons Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, onder één grote noemer te plaatsen, zijnde natuur of natuurontwikkeling. Dat is immers wat we allemaal voor ogen hebben met de realisatie van de bijkomende bosgebieden, met de realisatie van die bijkomende natuurreservaten en van die bijkomende natuurontwikkeling. Ik stel voor te komen tot één groot natuurgebied in plaats van voortdurend te hakketakken over cijfertjes.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik ben blij dat het debat hier kan plaatsvinden en dat er toch enige nuance wordt aangebracht. Ik maak uit het antwoord van de minister op dat polarisering in heel dit verhaal geen zin heeft, maar de feitelikheden ontkennen heeft evenmin zin. De verhalen die hier in het verleden, bij hoorzittingen en gedachtewisselingen, aan bod kwamen, maken duidelijk dat als wij spreken over ontbossing, wij altijd spreken over de totaalcijfers. Gaat het met andere woorden over bos en natuur, of gaat het over bos en harde bestemmingen die nadien worden gerealiseerd? Dat onderscheid moeten wij in alle eerlijkheid zelf ook maken. Wij hebben dat onderscheid nooit gemaakt. In de cijfers die naar de burgers gingen, is het ook nooit gemaakt. Er wordt over de totaliteit van het aantal hectare ontbossing gesproken. Daarop wordt de minister aangesproken, wanneer het gaat over met hoeveel hectare het naar beneden gaat. In die zin begrijp ik dat de categorieën die tot de verschillende ontbossingen leiden, ook apart worden benoemd als er vragen over worden gesteld.

Mijnheer Sanctorum, u zei dat we niet tot een bos-en-natuurdiscussie komen. Maar dat is het inderdaad, en dan moeten wij daar aan deze tafel eerlijk en oprecht over zijn. Dat is op een gegeven moment wel een discussiepunt. Kies je in dezen voor welke natuur? En waar kies je voor waar, welke en hoeveel bossen? Dat is vandaag de realiteit te velde: welke keuzes moeten er worden gemaakt?

Mevrouw Meuleman, u verwees er al naar: Natuurpunt geeft aan dat ze bomen willen. In die zin, minister, vraag ik mij af of er al overleg heeft plaatsgevonden met Natuurpunt in opvolging van de berichtgeving in de media. Heeft Natuurpunt zelf voorstellen gedaan om in hun gebieden tot bebossing te komen? Hoe kijken zij daar vanuit hun oogpunt tegenaan, om tot die actie te kunnen overgaan, of om eventueel bijsturingen en aanpassingen te doen in hun beheerplan waarmee zij die doelstelling, die ze zelf uitspreken, mee kunnen realiseren?

Mevrouw Peeters, ik ben ook benieuwd naar het voorstel over de hele discussie tussen natuur en bos, een discussie waarin we zitten en waarin we niet weten welke bomen we kunnen tellen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik ben blij dat ik zowel op de meerderheidsbanken als bij de oppositie steeds opnieuw de woorden 'genuanceerde communicatie' hoor. Ik ben zeer blij dat iedereen dat beaamt. Ik hoop ook dat iedereen dat goed in de oren knoopt. Want als men natuurlijk, mevrouw Meuleman, constant toetert over ontbossing, maar dan hier komt zeggen dat we een deel van die ontbossing er eigenlijk niet bij mogen nemen, dan denk ik dat diegenen die komen toeteren over ontbossing er wel de ontbossing bij nemen die wordt gerealiseerd omwille van de instandhoudingsdoelstellingen. Als je correct wilt communiceren, moet je ook eerlijk zijn en moet je open alles op de tafel leggen. Daar knelde tot nu toe het schoentje. Het is goed dat de nuance nu ook komt van diegenen die zeggen dat er een negatieve bosbalans is, terwijl zij zelf verantwoordelijk zijn voor een groot deel van die ontbossing, maar daarover in alle talen zwijgen. Ik vind het goed dat iedereen nu vindt dat die nuance moet worden gemaakt. Dat stemt mij bijzonder tevreden. Ik kijk al uit naar de volgende Boswijzers die zullen worden gepubliceerd waarin men dat zeker zal nuanceren en veel beter in perspectief plaatsen. Daar ben ik helemaal zeker van na wat ik hier vandaag allemaal heb gehoord.

Mijnheer De Bruyn, u had het over: 'Is dat zo, en dan moeten wij dat zomaar tolereren?' Dat ging natuurlijk over een communicatie van Natuurpunt over ontbossing, waarbij zij echter niet zeggen dat zij zelf een groot deel van die ontbossing realiseren. Die nuance lag daar niet in. Ik heb gezegd: 'Omwille van het feit dat het voor natuur is, moeten wij maar tolereren dat het mee in de negatieve bosbalans gaat, terwijl het niet mag worden gezegd dat het ten voordele is van natuur.' Ik zei daarnet al dat een en ander in een juister perspectief wordt geplaatst. Iedereen beseft maar al te goed dat je soms moet ontbossen. Ik heb inderdaad ook de terreinbeherende verenigingen opgeroepen om zelf vrijwillig te compenseren.

Collega's, jullie weten dat we daarvoor de middelen hebben vrijgemaakt. De reserves in het Boscompensatiefonds staan allemaal open voor de terreinbeherende verenigingen. Zij kunnen daar perfect een beroep op doen wanneer zij een initiatief willen nemen. Men heeft heel veel terreinen in beheer waar men perfect die bebossing kan realiseren. Het is dus maar al te gemakkelijk om dan terug naar een ander te kijken en te zeggen: 'Geef mij de grond, wij zullen bebossen.' Er zijn heel veel mogelijkheden, ook op het terrein. Het is goed dat er een uitgestoken hand is om dat te realiseren op het terrein. De middelen die ter beschikking staan, staan ook ter beschikking van de terreinbeherende verenigingen.

Mevrouw De Vroe, u vraagt al lang naar de als bosgebied ingekleurde gebieden. We hebben ons al vaak afgevraagd hoe we dat kunnen realiseren. Het gaat natuurlijk ook over private eigendommen. Het is niet omdat iets als bosgebied staat ingekleurd dat je een private eigenaar kunt dwingen om daar een bos op te zetten. De piste die wij nu bewandelen en die we graag zouden uitwerken, is dat wij, als er voorstellen zouden komen om die gronden te bebossen, de subsidie daarvoor

optrekken. Dat is mijn persoonlijk standpunt, het werd nog niet door de Vlaamse Regering gevalideerd. Op die manier zouden wij het nog meer stimuleren. Dat zou tot de mogelijkheden kunnen behoren. Een andere piste is dat je opnieuw gaat onteigenen of een verplichting opleggen, maar ik denk dat dat in dezen niet zou werken. Ik versta uw vraag en ik sta er ook wel achter. Maar hoe je dat dan doet, is dan weer een andere vraag. U weet dat wij met deze Vlaamse Regering heel sterk geloven in het stimuleren in plaats van het verplichten. Vandaar dat dit een piste is om bijkomend te stimuleren om die bebossing te kunnen realiseren.

Er was ook een vraag naar de stand van zaken van de zonevreemde bossen. We zijn op dit moment een en ander juridisch verder aan het bekijken, hoe we dat op het terrein het best aanpakken en realiseren. Mijnheer Sanctorum, dit is iets wat we goed moeten aanpakken. We moeten ervoor zorgen dat het goed in elkaar zit.

Collega's, de natuurbeherende verenigingen – en Natuurpunt is, denk ik, de grootste – zijn voor ons een belangrijke partner in ons beleid. Als je correct en genuanceerd met elkaar wilt omgaan, is dat ook een tweerichtingsverkeer. Ik vind het heel belangrijk dat er langs beide kanten correct wordt gecommuniceerd. Dat mis ik soms. Ik vind het heel belangrijk dat we die nuance hier vandaag hebben kunnen aanbrengen, en dat iedereen het ermee eens is.

Mevrouw Peeters, u vraagt om het strikte, harde onderscheid tussen bos en natuur ten dele te verlaten. Eigenlijk is dat jaren geleden gebeurd, toen het Natuurdecreet werd opgemaakt. Toen heeft men dat strikte onderscheid tussen natuur en bos ten dele verlaten. Men heeft dat toen al als één beleid gezien. Natuurlijk heeft men dat ruimtelijk niet gedaan. Ruimtelijk heb je nog altijd de twee bestemmingen: natuur en bos. Terwijl het natuurbeleid, en ook het beleid dat vanuit het ANB was uitgetekend, heel sterk focust op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen, of het nu bos of natuur is, en terwijl dat onderscheid eigenlijk niet werd gemaakt, zie je dat in de ruimtelijke plannen binnen de ruimtelijke ordening dat harde onderscheid wel nog bestaat. We moeten nog eens bekijken hoe we dat moeten aanpakken. We zitten nu niet in een klimaat waarin we dat zomaar kunnen aanpakken. Als we nu met zo'n voorstel zouden komen – en ik geloof dat het veel sterker is en dat we veel meer zouden realiseren – dan zouden de oppositie en een aantal organisaties met scherp schieten, om te zeggen: 'Ze gaan de bossen doen verdwijnen en ze gaan alles in natuur laten opgaan om te verdoezelen dat er een netto ontbossing is.' Er is trouwens geen netto ontbossing. Dat bleek uit de cijfers van BOS+. Ik wil heel graag eens met jullie overlopen welke rekenfout BOS+ volgens mij opzettelijk heeft gemaakt. We zullen dat voor een andere keer houden. We doen dus niet aan netto ontbossing. Mevrouw Meuleman, u zit te lachen, maar ik wil u die cijfers geven. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

Jaja, geen probleem.

Mevrouw Peeters, het is misschien een goed voorstel, waar ik ook wel achter sta. Maar dan zal het worden voorgesteld alsof wij dat nu als één groot natuurgeheel gaan voorstellen, om het onderscheid tussen bos en natuur op te heffen en om iets te verdoezelen. Ik vind dat we niets te verdoezelen hebben. Wij voeren een goed natuurbeleid. Je ziet dat ook aan het feit dat in deze budgettaire krappe tijden de budgetten toch stijgen. Dat toont aan dat het ons echt wel menens is.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik beperk mij tot drie korte conclusies die teruggaan naar de concrete vraagstelling.

Minister, ik heb met verbazing geluisterd naar uw verklaring voor dat wat sibilijnse zinnetje 'Is dat zo, wij moeten dat maar tolereren'. Ik wil u op uw woord geloven. Maar dan lijkt er mij op zijn minst een discrepantie te zijn tussen wat u

hebt uitgesproken en wat is neergeschreven. Ik weet dat journalisten daarin een zekere vrijheid hebben, maar ik ben woordvoerder geweest en weet dus ook dat er op een kabinet altijd de mogelijkheid is om een gegeven interview na te lezen, zeker op de coherentie van de antwoorden die werden gegeven. De uitleg die u geeft, is aannemelijk, maar vind ik bijzonder moeilijk te rijmen met de weergave zoals die uiteindelijk, neem ik aan, met de instemming van uw communicatiecel in Knack is verschenen.

Ik bestrijd uw voorstelling dat Natuurpunt altijd uiterst geheimzinnig zou hebben gedaan over het feit dat zij zelf ook ontbossen. Ik ontken dat formeel: Natuurpunt is daar duidelijk over. Dat communicatie soms beter kan, ook daarvan wil ik getuigen. Mijnheer Tobback, ik denk dat u zeker weet dat het project Averbode nogal wat commotie bij buurtbewoners heeft teweeggebracht. Dat was misschien niet het beste voorbeeld van communicatie van Natuurpunt. Maar Natuurpunt verdoezelt nergens dat ze effectief ontbossen, het heeft dat nooit gedaan en zal dat ook niet doen.

Mijn twee vorige conclusies leiden mij tot de derde. Ik begrijp het nog altijd niet, en ik vind het ook een gemiste kans: het schofferen en nodeloos in diskrediet brengen van een organisatie en haar duizenden vrijwilligers. Ik weet dat er al vaak – soms terecht en soms niet terecht – naar is verwezen. Het Vlaamse regeerakkoord draagt de woorden 'vertrouwen', 'verbinden', 'vooruitgaan'. Minister, u hebt op zijn minst de kans gemist om vertrouwen uit te spreken in een bijzonder belangrijke partner. U hebt daardoor de kans gemist om middenveld en overheid te verbinden. En op die manier hebt u ook de kans gemist om in dit dossier vooruit te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, een van mijn vragen was of er al gesprekken zijn geweest met Natuurpunt, om te bekijken of er mogelijkheden zijn om een tempoversnelling te realiseren en over te gaan tot extra bebossing. U verwees naar mijn tussenkomst en u zei dat dan misschien eens kan worden bekeken hoe binnen de huidige beheerplannen ruimte kan worden gecreëerd voor bossen en wat Natuurpunt daar zelf aan kan doen. Dat heb ik daar niet mee bedoeld. Dat was uw interpretatie. Mijn interpretatie is eerder: kan worden bekeken hoe extra ruimte kan worden gecreëerd voor Natuurpunt om meer bebossing te realiseren?

We hebben beide nodig. Natuurherstel is nodig. Over Averbode Heide was er, op het moment dat de polemiek hoog oplaaide, een reportage op Terzake. Je kreeg heel mooi te zien hoe daar inderdaad natuurdoelstellingen werden gerealiseerd, hoe daar een stukje gemengd bos is gecreëerd, maar ook hoe daar een stuk heide en een stuk vengebied zijn hersteld, en wat dat heeft betekend voor soorten die bijna uitgestorven waren. Sommige vogel- en diersoorten zijn teruggekeerd. Nu is dat een gebied waar heel veel mensen graag komen om te wandelen en te fietsen. Een doordacht natuurbeleid betekent dat er én ruimte voor natuur moet zijn én ruimte voor bebossing. Wat die bebossing betreft, kunt u dat toch echt niet in twijfel trekken? Wat zien we nu bijvoorbeeld? Er is een immense droogte. De mensen snakken naar schaduw en bos. De mensen in de stad, waar het nog een aantal graden warmer is dan in de buitengebieden, hebben bos nodig. Dan kun je toch het belang van bossen niet ontkennen, zeker ook in het licht van de klimaatproblematiek? Er moet echt een tempoversnelling komen. Dat zij dat als belangenvereniging voor natuur en bos blijven aankaarten, is toch de normaalste zaak van de wereld. Minister, ik snap niet hoe u kunt zeggen dat zij ongenueanceerd zijn in hun communicatie. Zij ontbossen. Ja. Op uw vraag en in uitvoering van uw plannen. Zij kunnen wensen dat zij in u een veel grotere verdediger zouden vinden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het aanplanten van bomen langs de gewestwegen en de gevolgen voor de luchtkwaliteit en de wateroverlast
– 2504 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): In een open brief aan minister van Mobiliteit Weyts uiten landschapsarchitecten, verkeersdeskundigen en boomexperts hun ongenoegen over de visie van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) om enkel nog traaggroeiende bomen met een maximale diameter van 10 centimeter langs onze Vlaamse gewestwegen te plaatsen. Zodra de bomen deze afmeting overstijgen, zullen ze worden gesnoeid. De nadruk ligt op kleine boompjes en de wil om deze klein te houden.

Minister Weyts heeft vorige week verklaard dat deze visie niet nieuw is, maar vervat zit in een omzendbrief van begin 2014 omtrent het aanleggen van de weginfrastructuur in Vlaanderen. Collega Keulen heeft vorige week in de plenaire vergadering naar aanleiding van zijn actuele vraag reeds zijn bedenkingen geuit bij deze visie in het kader van de verkeersveiligheid. Graag wens ik in deze commissie mijn bekommernissen te uiten met aandacht voor ons leefmilieu, daar de luchtkwaliteit, ons klimaat én de strijd tegen de wateroverlast in het debat niet aan bod is gekomen.

Dat onze bossen en ons bosareaal cruciaal zijn en onze leefbaarheid en ons klimaat belangrijk zijn, hoeft uiteraard, en zeker in deze commissie, geen enkele vorm van betoog. Bomen zuiveren onze lucht en hebben zeker hun belang voor de waterhuishouding en het voorkomen van wateroverlast. Afhankelijk van de locatie compenseert één boom stikstof en CO₂ a rato van 3000 tot 10.000 autokilometers, en het opslagvermogen stijgt exponentieel met de grootte van de boom. Jonge bomen zullen pas over twintig jaar hetzelfde effect hebben als dikkere bomen.

Minister, het is een gevoelige discussie in een land met weinig groen, zoals men reeds heeft verklaard in de plenaire vergadering vorige week. Hoe staat u ten aanzien van de recente heisa over de bomen langs onze Vlaamse gewestwegen? Hoe evalueert u de aanplanting van bomen de afgelopen jaren langs de Vlaamse gewestwegen? Op welke manier werd u als minister van Leefmilieu betrokken bij de opmaak van de betreffende omzendbrief? Werd er bij de opmaak van deze brief rekening gehouden met de luchtkwaliteit en de waterhuishouding in Vlaanderen? Welke effecten heeft de visie van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) op de luchtkwaliteit in Vlaanderen? Welke effecten heeft de visie van ANB op de waterhuishouding?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, ik wil beginnen met te zeggen dat ik, net als iedereen, voor veilige wegen ben. Laat daar geen misverstand over bestaan. Elke verkeersdode is er zeker een te veel. Over de discussie welk effect een kleinere boom of een grotere boom heeft op de verkeersveiligheid, spreek ik me niet uit. Ik ben geen verkeersexpert. Daar moeten we ons laten leiden door de experts.

Natuurlijk zijn bomen belangrijk. Ik sta er volledig achter dat we zo veel mogelijk bomen en bossen moeten hebben in Vlaanderen, zoals ik al zo vaak heb gezegd. Waarom zijn die bomen en bossen belangrijk? Ons Vlaamse landschap wordt daardoor getekend, maar ze hebben ook een ecologische functie en leveren ecosystemendiensten, namelijk luchtzuivering, waterhuishouding, temperatuurbuffering,

koolstofopslag, schaduw en dergelijke meer. Een eendimensionale benadering van bomen doet afbreuk aan hun multifunctionaliteit.

Het ANB heeft geen overzicht van aanplantingen langsheen de gewestwegen. Dat is een bevoegdheid van AWW. Rond dit thema is er geen contact geweest, maar er is wel een overleg geweest met de collega's van AWW om te evolueren naar een meer planmatig en ecologisch beheer van de bermen. Over dit specifieke item is er geen contact geweest. We zijn niet betrokken bij de opmaak van de omzendbrief. Het ANB heeft ook geen verdere informatie over hoe men rekening wil houden met de luchtkwaliteit en de waterhuishouding. Maar als die vraag komt, zijn wij graag bereid onze expertise ter beschikking te stellen aan AWW.

Naar aanleiding van de hoorzitting die hier heeft plaatsgevonden over de bijzonder waardevolle zonevreemde bossen, heeft AWW in de hoorzitting in de commissie aangeboden om zijn gronden zo veel mogelijk te bebossen. Ik heb naar aanleiding daarvan contact opgenomen met AWW met de vraag om mij te informeren over hoeveel gronden zij kunnen bebossen zodat we op die manier ook die gronden ter beschikking hebben om aan bosuitbreiding te doen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel. Uiteraard is iedereen voorstander van veilige wegen. Dat elke verkeersdode er een te veel is, is evident. Ik ben enigszins verbaasd dat er geen contact is geweest voor de opmaak van die omzendbrief. Dat vind ik enigszins raar, want een en ander heeft toch wel gevolgen betreffende de waterhuishouding en de luchtkwaliteit. Ik vind dat jammer. Ik hoop dat daar toekomstgericht meer aan gedacht wordt, beleidsoverschrijdend op alle niveaus.

Wel een goede zaak is dat er in het kader van het bermbeheer ondertussen wel contact is geweest. Ook in het kader van de hoorzittingen die hebben plaatsgevonden, en het is ook in de media aan bod gekomen – ik ben er persoonlijk over aangesproken –, dat we op een bepaald moment wel zagen dat er effectief heel veel ontbost is geweest langs de bermen, langs gewestwegen en langs autostrades. Het is een goede zaak dat u dat met uw diensten zeer goed opvolgt.

Het andere gevolg van de hoorzitting, namelijk om de gronden zo veel mogelijk te bebossen, was een vraag die ik heel graag aan u wilde stellen. Ik zie zelf altijd nog heel veel mogelijkheden om, weliswaar op een veilige manier, te bebossen langs onze Vlaamse wegen. Ik ben uiteraard tevreden dat u dit zelf ook hebt aangehaald en dat u daar expliciet werk van wilt maken. Uiteraard zal ik dit verder opvolgen, want ik vind dit heel belangrijk.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Ik wil net zoals vorige woensdag in de plenaire vergadering, nog eens waarschuwen voor een generieke benadering, want dat vind ik in dezen erg gevaarlijk. Iedereen is ervan overtuigd dat bomen naast gewestwegen de eerste stofzuigers zijn die CO₂ uit de lucht halen. Iedereen is ervan overtuigd – er zijn best wat praktijkvoorbeelden van – dat als bomen worden gekapt in functie van de aanleg van fietspaden en dergelijke meer, dat een breder wegbeeld geeft. Iedereen beseft dat die bomen vroeger een snelheidsremmend effect hadden. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn.

Anderzijds hebben we vorige woensdag in de plenaire vergadering ook een discussie gevoerd over verkeersveiligheid, en zijn we het er allemaal over eens dat verkeersveiligheid niet een zaligmakende oplossing heeft. Verkeersveiligheid gaat over het sensibiliseren van onze jonge bestuurders, het goed opleiden van onze jonge bestuurders en het handhaven van het verkeersreglement. Dan stoort het me wel dat er op een gegeven moment linken worden gemaakt waarbij men zegt dat

bomen geen ongelukken veroorzaken. Uiteraard, collega's, verkeerspalen of palen voor verkeerslichten doen dat ook niet. Toch investeren wij in Vlaanderen voor miljoenen euro's in het installeren van kreukelpalen. We kunnen als maatschappij niet zeggen: 'We nemen een aantal maatregelen, maar als u onaangepast rijgedrag vertoont, zijn alle gevolgen maar voor u.' Het zal uw zoon of dochter maar zijn die in een vlaag van jeugdige overmoed al dan niet aan het stuur tegen die boom terechtkomt. Het is niet nieuw, AWV heeft destijds al gesproken over alle mogelijke obstakels in de berm en heeft ook al verwezen naar het feit dat een boom met een diameter die groter is dan 10 centimeter, een zeer gevaarlijk obstakel is.

CD&V pleit wel degelijk voor een vergevingsgezinde berm, let wel, zonder daarbij te zeggen dat alle dikke bomen langs de weg moeten verdwijnen. Anderzijds moeten we ook niet in de discussie verzeilen dat die boom die in die bocht echt wel gevaarlijk is, in geen enkel geval mag verdwijnen. Ik denk dat er maatwerk nodig is. Dat moet mogelijk zijn. We moeten dat zeker en vast niet verhinderen door enerzijds te zeggen dat alle dikke bomen langs de gewestwegen behouden moeten blijven, of anderzijds te zeggen dat alle dikke bomen langs de gewestwegen moeten verdwijnen. Het zou een gemiste kans zijn om langs de weg, op maat, rekening houdend met alle nut dat die bomen kunnen hebben, toch een verkeersveilig beleid te ontwikkelen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik vind het pertinent om de vraag aan u te stellen en uw standpunt te kennen op vlak van de communicatie die er geweest is van AWV en minister Weyts. Het is terecht om te vragen om overleg te hebben vanuit het standpunt van milieu en natuur en de waarde van de bomen langs de kant van de weg, op vlak van luchtkwaliteit – we weten hoe belangrijk en essentieel dat kan zijn – en ook waterhuishouding. Er is een nieuw rapport dat aantoonst dat de droogte die we nu kennen, een tendens lijkt te zullen worden.

In de communicatie van minister Weyts stond dat we die bomen niet meer nodig hebben, want die waren vroeger nodig in de tijd van paard en kar zodat de paarden dan in de schaduw konden lopen. Alsof er vandaag geen voetgangers en fietsers zijn die zich ook niet in de blakende zon willen voortbewegen. Ook daarvoor zijn die bomen best wel aangenaam op warme dagen. Of je in een laan loopt met platanen, of je beweegt je in de vlakke zon is een verschil, los van het feit dat de luchtkwaliteit het belangrijkste is.

Ik ben het eens met het standpunt van CD&V om op maat te werken en niet zomaar een generieke maatregel te nemen en te zeggen dat er vanaf nu geen bomen meer mogen staan van 10 centimeter diameter. Het is best denkbaar dat er in gevaarlijke bochten of op plaatsen waar je geen overzicht meer hebt, je zegt dat het niet past om dikkere bomen te zetten. Op andere plekken hebben ze een verkeersremmend effect en horen ze daar net wel thuis. Wij pleiten ook echt wel voor maatwerk op dat vlak.

Met verkeersveiligheid moet rekening worden gehouden. Ik heb het moeilijk met de communicatie en de generieke maatregel die zomaar zegt dat er geen bomen meer mogen staan dikker dan 10 centimeter. Misschien is het goed dat u in overleg gaat, minister.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik heb het krantenartikel een paar keer herlezen waarin stond dat minister Weyts geen grote bomen meer wilde langs de gewestwegen terwijl het niet eens zeker is dat daar zo veel dodelijke ongevallen door gebeuren – ik weet dat niet, ik heb die telling niet gedaan – en terwijl we ook, zoals collega De Vroe zegt, eigenlijk wel graag bomen hebben om een aantal

redenen. Ik stel trouwens vast dat collega De Vroe hier pleit voor het behoud van zonevreemde bomen, wat mij plezier doet.

Ik heb uiteraard meteen met de minister gebeld – zo ben ik dan ook weer – en heb hem aan de oren getrokken en gevraagd of hij inderdaad overal bonsais wilde neerzetten. Maar dat bleek niet zo te zijn. Ik heb het debat vorige week in de plenaire niet meegemaakt, we zaten met de commissie in het buitenland. De minister zegt dat de bomen die er staan, blijven staan, ook al zijn dat grote, dikke bomen. Die gaat men niet wegdoen. De aanplanting komt op drie meter afstand van de weg. Daar gaat men er ook geen probleem van maken als er dikke bomen worden aangeplant. Op de tussenstrook moeten dan de 'vergevingsgezinde' aanplantvormen komen. 'Vergevingsgezind' klinkt altijd een beetje vreemd in de mond van een minister.

Ik denk dat het goed is dat we het dossier niet alleen bekijken vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid maar ook vanuit milieuoogpunt.

Ik kan een eind meegaan met collega Ceyssens als hij zegt dat we beter rekening kunnen houden met plaatselijke situaties. Ik denk inderdaad dat veel zal afhangen van de manier waarop met wat nu gezegd is en in de pers is gekomen, in de praktijk wordt omgegaan, door de mensen die dat moeten doen en door de ambtenaren. Als ik de minister goed begrijp, is hij in ieder geval voorstander van een genuanceerde aanpak.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik denk dat ook hier iedereen voor een genuanceerde aanpak op maat pleit. Het is ook goed, collega Vandaele, dat er niet op basis van quotes wordt gereageerd, maar dat je artikels grondig leest en eens met de minister gaat praten. Dat is een uitspraak naar mijn hart, waarvoor dank. Het is jammer dat uw collega er niet meer is, maar die zal waarschijnlijk al naar een andere commissie zijn.

Iedereen is het erover eens dat je langs wegen best zo veel mogelijk beplanting zet. Er zijn trouwens nog heel veel restpercelen waar we nog heel veel kunnen doen, ook op ecologisch vlak. Dat geldt ook voor bomen. We zijn zeker bereid om in overleg te gaan en te kijken wat we kunnen doen. Het is een genuanceerd verhaal. Als experts zeggen dat er een gevaar is, dan moeten we daar ook iets aan doen. Het is geen verhaal van alles moet weg en het is een kaalslag. Ook hier is ruimte voor maatwerk, waar wij graag aan meewerken met de expertise die we hebben.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Dit is een mooi voorbeeld van verkeersveiligheid en groen, die hand in hand kunnen gaan. Ik pleit inderdaad voor zo veel mogelijk beplanting, uiteraard op een verkeersveilige manier. We moeten er altijd rekening mee houden dat het perfect mogelijk is om dat hand in hand te doen.

Minister, ik ben tevreden dat u hebt gereageerd op het feit dat ik het vreemd vond dat er geen contact is geweest over dit thema met uw diensten, omdat leefmilieu en wateroverlast toch heel belangrijke thema's zijn in deze zaak. Ik hoop dat u zelf uw expertise zult opdringen in deze zaak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobbacq aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanslepende conflicten rond de bescherming van historisch permanent grasland – 2512 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Tobbacq heeft het woord.

Bruno Tobbacq (sp.a): Mijn vraag om uitleg komt er niet naar aanleiding van een quote van een minister. Misschien kan dit het debat dan ook wat minder gevoelig maken. Het gaat wel over een polemiek die blijkt te zijn losgebarsten ergens ten westen van de IJzer, meer bepaald in Lampernisse, over de al dan niet specifieke beperkingen of sproeien en herbiciden gebruiken op historisch permanent grasland.

In de lokale pers was er een goede week geleden een verwijzing naar een aantal overijverige Vlaamse ambtenaren die voor onrust zorgden in de regio. De reden waarom ze overijverig waren en onrust zaaiden, was dat ze blijkbaar gewoon gaan controleren waren of het algemeen verbod op perceeldekkend bestrijden in historisch permanent grasland werd nageleefd. Dat bleek niet zo te zijn, ondanks het feit dat dat verbod sinds het Vegetatiebesluit al minstens tien jaar, ik denk zelfs al langer bestaat.

Daarop zijn twee aanmaningen uitgeschreven, waarop een geweldige rel is losgebarsten omdat eigenaars blijkbaar blijven aandringen op de mogelijkheid om perceeldekkend herbiciden te kunnen gebruiken omdat het normaal landbouwgebruik zou zijn, omdat ze claimen dat ze als eigenaar niet op de hoogte zijn van het verbod op besproeiing in historisch permanent grasland, en omdat in ieder geval blijkt dat de regels niet werden nageleefd in minstens een groot deel van West-Vlaanderen.

Er zijn drie mogelijkheden als ik kijk naar wat daar in de afgelopen weken precies is gebeurd, maar ik neem aan dat de situatie niet beperkt is tot die regio. Vandaar dat ik die vraag ook heb gesteld. De eerste optie is dat de betrokken landbouwers van bijzonder slechte wil zijn, goed wetende dat wat ze doen, eigenlijk a priori is verboden, maar het toch doen, en op het moment dat ze worden gecontroleerd, moord en brand schreeuwen. Daar wil ik niet van uitgaan, vanuit een verzoenende opstelling die me eigen is.

De tweede mogelijkheid is dat ze niet zijn geïnformeerd over de specifieke wettelijke verplichtingen die er omwille van de afbakening als historisch permanent grasland gelden op hun percelen.

De derde mogelijkheid is dat ze er misschien wel van op de hoogte zijn en het regelmatig overtreden, maar dat er nooit enige controle is geweest van de Milieuinspectie in de afgelopen 4,5 of 10 jaar, omdat ze voor dat specifieke gebied misschien nooit de IJzer zijn overgestoken. Het doet me wat denken aan oude westerns waarin de stelling geldt: 'no law west of the Pecos'. Ten westen van de IJzer gelden de milieuregels misschien niet zoals ze elders in Vlaanderen gelden.

Ik weet niet welke van de drie opties de juiste is, maar het is wel duidelijk dat er een reëel probleem is in die gebieden. Ik weet dat u ook zelf het initiatief hebt genomen voor een soort van overlegvergadering op uw kabinet met de landbouwsector.

Minister, ik neem aan dat mijn interpretatie dat de aanduiding van historisch permanent grasland met zich zou meebrengen dat er een verbod is op het gebruik van herbiciden, minstens perceelsdekkend, correct is. Dat is toch nog altijd de geldende wetgeving?

Klopt het dat hier controle op wordt uitgeoefend door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en door de Milieu-inspectie, en dat er ook pv's worden uitgeschreven indien blijkt dat het verbod wordt overtreden?

Klopt de stelling dat die eigenaars-landbouwers niet op de hoogte zijn gebracht van het feit dat er voor hun perceel een afbakening is met de nodige gevolgen?

Kunt u wat toelichting geven over het resultaat van het overleg op uw kabinet? Klopt het dat dit een overleg was met uitsluitend de betrokken landbouwers? Zo ja, bent u dan ook van plan om de andere betrokken partners, namelijk natuurverenigingen in de regio die een belangrijke geschiedenis hebben in het beschermen van dit historisch permanent grasland, verder in te lichten over de situatie en over de verdere stappen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Tobback, ik dank u voor de vraag. Die geeft me de kans om een en ander te duiden.

Artikel 7 van het Vegetatiebesluit verbiedt het wijzigen van historisch permanente graslanden. Het chemisch wijzigen waarbij alle kruidachtige vegetatie wordt vernietigd, zou inhouden dat het grasland niet langer voldoet aan de definitie van historisch permanent grasland. Dit impliceert bijgevolg ook dat het chemisch wijzigen van historisch permanent grasland met een dermate grote impact op de soortenrijkdom verboden is. Dit werd ook expliciet ingevoegd in artikel 8 van het Vegetatiebesluit.

In de landbouwstreek worden naast de binnen Natuur erkende historisch permanente graslanden, ook historisch permanente graslanden aangeduid die beschermd worden onder de landbouwregelgeving. Op deze percelen werd de focus gelegd op het behoud van het reliëf en het grasland. Bijgevolg is het scheuren of omzetten van ecologisch kwetsbaar blijvend grasland, inclusief reliëfwijziging, op deze percelen verboden. Het chemisch wijzigen van deze graslanden kan op die graslanden wel.

Via de verzamelaanvraag en het e-loket landbouw beschikken alle landbouwers uit de landbouwstreek De Polders over alle noodzakelijke informatie om na te gaan of hun percelen bescherming genieten. Alle graslanden waarop bescherming rust, worden aangeduid op de verzamelaanvraag met rode arcering.

De Natuurinspectie houdt inderdaad toezicht op onder meer het chemisch wijzigen van historisch permanent grasland. In het verleden werden diverse processen-verbaal, aanmaningen en raadgevingen uitgeschreven. Toch blijkt dat de overtreders vaak onvoldoende op de hoogte zijn dat ook het chemisch wijzigen van historisch permanente landschappen effectief verboden is. Om die reden heeft de Natuurinspectie besloten om in het kader van het programmatisch handhaven, waarbij maximaal wordt ingezet op preventieve maatregelen, voor dergelijke inbreuken tijdelijk aanmaningen te geven. Naast de bestaande initiatieven om landbouwers op de hoogte te brengen, is er ook nood aan bijkomende informatie. Dit bleek ook uit het overleg dat op 14 juni plaatsvond. Zo werd er afgesproken dat ANB een traject zal starten dat meer duidelijkheid moet brengen over het verbod op chemische bestrijding: wat is aanvaardbaar, wat niet, wanneer is er een vegetatiewijziging, wanneer niet?

Daarnaast stelt ANB alles in het werk om de landbouwers maximaal te informeren. Zo zal ANB nog deze maand een informatieve kaart van alle beschermde graslanden in Vlaanderen publiceren, beschikbaar via Geopunt Vlaanderen, waarbij voor elk perceel wordt aangeduid welke beperkingen erop rusten.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, uw antwoord biedt op vele vlakken duidelijkheid, waarvoor dank. Ik noteer dat het klaar en duidelijk is dat dit verboden handelingen zijn. Ik hoop dat er dan ook de nodige duidelijkheid komt op het terrein en dat dat verbod daadwerkelijk wordt nageleefd en afgedwongen. Ik kan er enigszins begrip voor opbrengen dat men probeert om het afdwingen daarvan op een min of meer consensuele manier te laten verlopen.

De finale wijziging van het Vegetatiebesluit dateert van 2009 maar bij mijn weten was er zelfs veel eerder een verbod op basis van een omzendbrief. Ik vraag me dan ook af hoe het kan dat acht jaar nadat een verbod is uitgevaardigd voor al die betrokken percelen, er nog altijd mensen zijn die terecht of onterecht – dat laat ik in het midden – kunnen beweren dat ze het niet wisten, en dat het Vlaamse Gewest, dat zelf dat verbod heeft uitgevaardigd, nog altijd niet in staat is dat verbod de facto ook af te dwingen. Ik vind het, om een voor mij rare term te gebruiken, godgeklaagd dat men op die manier omgaat met uitgevaardigde verboden en regels. Hoe kan het in godsnaam dat men na acht jaar nog altijd geen manier heeft gevonden om eigenaars die een regel opgelegd krijgen, die regel op een redelijke manier te doen naleven of er op zijn minst van op de hoogte te zijn en er de nodige conclusies uit te trekken? Het is toch redelijk bizar dat men nu, acht jaar later, pas begint met dat verbod af te dwingen omdat de mensen het niet eerder wisten. Dat is toch een redelijk bizarre manier om in een beschaafd land om te gaan met de wetgeving.

Ik weet niet of het alleen ten westen van de IJzer gebeurt, maar ik stel effectief vast dat er blijkbaar een aantal domeinen zijn in dit land waar regels in theorie gelden terwijl in de praktijk iedereen daar zijn voeten aan veegt, en de Vlaamse overheid, die wordt geacht dit land deftig te besturen, dat oogluikend toelaat. Ze stelt nu geen pv's op omdat ze toch niet van die mensen kan vragen dat ze daarvan op de hoogte waren. We zijn intussen wel acht jaar verder. Hoe kan het dat men dat niet wist. Hoe kan het dat men vandaag een soort onwetendheid inroept? Ofwel doet men dat volledig te kwader trouw, en dan zou u daar veel harder tegen moeten optreden; ofwel doet men dat te goeder trouw, en dan moeten een aantal beslissingen van de Vlaamse overheid van de afgelopen acht jaar toch eens serieus tegen het licht worden gehouden. In dat geval heeft men nagelaten dat te laten naleven en af te dwingen.

We voeren in deze commissie zo vaak discussies over de regelgeving, over de frustratie bij mensen, over de onduidelijkheid en de problemen om regelgeving in de praktijk om te zetten, over de gevolgen daarvan. We moeten stilaan toch een manier vinden waarop we zeker in dit domein duidelijke regels uitvaardigen, die op een correcte manier handhaven en de gevolgen daarvan onder ogen zien en oplossen in plaats van regels op te leggen en nadien te doen alsof die niet bestaan, want stel je voor dat daar conclusies uit moeten worden getrokken.

Het is nu eenmaal zo dat de erkenning van historisch permanent grasland een aantal types van bedrijfsvoering op die graslanden zal bemoeilijken. Dat klopt, maar dat wist toch iedereen die deze wetgeving mee heeft goedgekeurd? Een groot aantal types van landbouwbedrijfsvoering zijn wel nog mogelijk, maar dan heeft men eigenlijk toch al jaren de tijd gehad om na te gaan, ook met de betrokken landbouwers, wat er al dan niet mogelijk is, welke eventuele compensaties er zijn en welke regels moeten worden nageleefd. Ik stel vast dat men daar nu plotseling mee begint, en dat is bijzonder jammer, vooral in de wetenschap dat wanneer het gaat over historisch permanent grasland, elke beschadiging in grote mate onherroepelijk is. Ik zal dan ook blijven vragen dat er snel wordt opgetreden, want ik wil graag weten hoe het verbod de komende periode zal worden nageleefd, wat de gevolgen zullen zijn van die aanmaning en wanneer men zal beginnen met het opstellen van pv's.

Minister, ik stel vast dat u niet hebt geantwoord op mijn vraag of er ook met de natuurverenigingen die lokaal actief zijn, overleg zal zijn. Dat is er nog niet geweest. En u bent ook niet echt ingegaan op mijn vraag over het resultaat van het overleg met de betrokken landbouwers op uw kabinet.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, u weet dat de bescherming van de poldergraslanden, met name dan historisch permanent grasland, mij en mijn partij na aan het hart ligt. We hebben de voorbije jaren ook hard geijverd om die bescherming te versterken.

Minister, we hebben toen inderdaad een compromis gevonden om naast het areaal dat beschermd was volgens het Natuurdecreet, wat extra hectares te beschermen volgens de landbouwregelgeving. Dat was in onze ogen geen ideale uitkomst maar wel een aanvaardbaar, verdedigbaar compromis, op voorwaarde natuurlijk dat alle afspraken voor die beide categorieën, voor wat beschermd is via het Natuurdecreet en wat beschermd is via het landbouwbeleid, loyaal en ruimhartig worden uitgevoerd en dat de kantjes er niet af worden gelopen. Als natuurlijk zou blijken dat dat wel gebeurt, en dat bijvoorbeeld de administratie niet verbaliseert, niet optreedt, niet handhaaft, dan hebben we een probleem en moeten we de compromissen die we hebben gemaakt, opnieuw bekijken. Dan moeten we een andere aanpak kiezen en eventueel het debat over de bescherming van de historisch permanente graslanden heropenen. Ik denk dat niemand hier aan tafel die bedoeling heeft. We hopen dat waar we zijn uitgekomen een tijd geleden, we een aantal jaren mee verder kunnen, maar dan moet iedereen natuurlijk zijn best doen daarvoor. Ik hoop dus dat dit inderdaad niet nodig is, maar het is toch belangrijk, minister, dat u dat opvolgt en bekijkt en ervoor zorgt dat de zaken die zijn afgesproken, zelfs meer dan loyaal maar dus ook ruimhartig worden uitgevoerd.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De regelgeving is daar, moet worden nageleefd en wordt ook gehandhaafd. Daar bestaat geen twijfel over. Dat gebeurt ook effectief op het terrein.

Mijnheer Tobback, ik moet uw pleidooi enigszins nuanceren. U zegt dat men dit al acht jaar weet terwijl men het eigenlijk nog niet weet. Ik wil dit nuanceren in die zin dat de kaarten eigenlijk nog maar twee jaar bekend zijn. De regelgeving was er, maar niemand wist waar precies het perceel lag. Er is nog maar twee jaar duidelijkheid voor de eigenaar waarbinnen zijn perceel valt. Het is dan ook logisch dat nog niet iedereen op de hoogte is.

Ik heb effectief verwezen naar de resultaten van het overleg van 14 juni. Er zal een communicatie gebeuren, en er zal ook een informatieve kaart komen. Ik heb dat daarnet al vermeld.

Het ANB is uiteraard bereid om met de andere lokale actoren in gesprek te gaan. Ik denk dat het op lokaal vlak vaak gebeurt dat het ANB daarover van gedachten wisselt. Wanneer de vraag is dat dergelijk overleg nog eens plaatsvindt, zijn wij graag bereid om daarop in te gaan.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik dank u voor de laatste aanvulling. Ik wil toch nog kort aandringen op een duidelijke deadline over wanneer de 'floue' overgangsperiode – want dat is wat u daarmee creëert – eindigt. Het kan niet zijn dat men een wetgeving oplegt, een afbakening van terreinen maakt en wet-
telijk zegt wat de gevolgen van die afbakening zijn en dan na twee jaar desnoods

nog à la limite zegt dat men eerst nog wat gaat aanmanen en kijken en dan vervolgens open laat wanneer die wetgeving nu echt geldt. Er moet aanpassingsbereidheid zijn van alle kanten. Daar is, zoals de heer Vandaele zegt, de nodige soepelheid in geweest, maar op een bepaald moment zijn de regels zoals ze zijn, en moeten ze ook worden nageleefd. Zo niet, wordt het een farce, en daar heeft niemand belang bij. Er is het beeld waarbij, wanneer de sheriff de grens oversteeft, plots het hele gebied onder de wet valt. In een beschaafd land als Vlaanderen kan het niet dat er stukken zijn waar de wetgeving gewoon niet geldt. Ik wil dan ook aandringen dat u een duidelijke deadline legt op dat soort van vaagheidsperiode. Nu worden er aanmaningen gegeven maar geen pv's opgemaakt, maar er moet een moment komen dat een overtreding een overtreding is en een sanctie een sanctie. Anders is het om te lachen. Ik hoop dat de Vlaamse Regering niet de ambitie heeft om voor te lachen te zijn, zelfs niet wanneer het gaat over natuur- en milieuwaarden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over juridische mogelijkheid tot invoering van 'Tijdelijke Natuur' – 2526 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Ik heb deze vraag ingediend op basis van een schrijven dat we hebben ontvangen van de voorzitter van de Limburgse werkgeversorganisatie, VKW Limburg. Hij verwijst daarin naar een tweetal persberichten die hij eind mei heeft verstuurd. Hij houdt daarin een pleidooi voor 'Tijdelijke Natuur' en wil ter zake een constructief voorstel lanceren.

VKW Limburg benadrukt dat in tegenstelling tot wat wel eens wordt beweerd, de bedrijven zeker niet tegen meer groen zijn, integendeel. Zij denken dat ze met het concept 'Tijdelijke Natuur' een win-winsituatie kunnen betekenen voor zowel de natuurontwikkeling als de bedrijven zelf. Zij vragen dan ook specifiek om 'Tijdelijke Natuur' juridisch mogelijk te maken. Dat zou enerzijds leiden tot meer natuur en groen en anderzijds rechtszekerheid bieden voor onze bedrijven.

Met het concept 'Tijdelijke Natuur' krijgen eigenaars en bedrijven de zekerheid dat zij de natuur op hun voorlopig ongebruikte percelen mogen laten ontwikkelen, maar met de garantie dat dit ook weer mag worden weggehaald zodra het braakliggend terrein zijn functie van bedrijventerrein opneemt. Op die manier kunnen dieren en planten zich ongestoord ontwikkelen zolang het terrein nog niet economisch werd ontwikkeld, zoals ruimtelijk voorzien.

Wanneer bedrijven zeker zijn dat hun voor bedrijvigheid bestemd terrein nadien niet wordt ingepalmd als gevolg van spontane natuurontwikkelingen, zullen zij graag bereid zijn die natuur zich te laten ontwikkelen of er zelfs in te investeren. In Nederland heeft men daarvoor al sinds 2009 een wettelijk kader. Ook een aantal Vlaamse milieujuristen riepen eerder al op zich te scharen achter het concept van 'Tijdelijke Natuur'. Ere wie ere toekomt, mevrouw Meuleman heeft in de commissievergadering van 14 februari dit concept ook al ter sprake gebracht. Minister, u hebt toen geantwoord dat een aantal mooie praktijkvoorbeelden zouden moeten aantonen hoe het mogelijk is. Het kader en de wetgeving zouden voldoende zijn om dit te ontwikkelen.

Minister, hoe staat u tegenover dit voorstel van VKW Limburg om 'Tijdelijke Natuur' juridisch mogelijk te maken?

Zult u daarvoor verdere juridische initiatieven ondernemen en dit verder onderzoeken?

Hebt u zicht op de evaluatie van het systeem in Nederland, waar men daar al sinds 2009 een wetgevend kader voor heeft? In het verleden is er een ontwerp van omzendbrief geweest, maar die heeft uiteindelijk geen doorgang gevonden, terwijl er toch vraag is naar juridische zekerheid voor 'Tijdelijke Natuur'.

U beweert dat het kader om 'Tijdelijke Natuur' te realiseren er al is. Hoe verklaart u dan dat er tot op heden zo weinig gebruik wordt gemaakt van dat concept, terwijl het toch een win-winsituatie zou moeten zijn? Waar doen zich de problemen voor?

Bewijst de oproep van VKW Limburg voor een duidelijk juridisch kader niet net dat de huidige regelgeving van het concept 'Tijdelijke Natuur' onvoldoende rechtszekerheid en garanties biedt?

Tijdens de commissievergadering van 14 februari hebt u geantwoord dat u aan de hand van een aantal mooie proefprojecten en voorbeelden kunt tonen hoe 'Tijdelijke Natuur' wel een meerwaarde kan betekenen in Vlaanderen. Wat hebt u daarvoor al ondernomen? Kunt u toelichting geven bij deze proefprojecten?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Peeters, wij hebben dit jaar al van gedachten gewisseld over de 'Tijdelijke Natuur'. Ik antwoordde toen aan mevrouw Meuleman dat er al een expliciete verankering zit in onze natuurwetgeving. Het is niet nodig om daarvoor nog in iets apart te voorzien. De huidige wetgeving maakt het mogelijk om het concept in de praktijk toe te passen. Er moet een afwijkingsaanvraag worden gericht aan het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) om de beoogde 'Tijdelijke Natuur' opnieuw te mogen verwijderen binnen een in de vergunning bepaalde periode.

Wat de Europees te beschermen soorten en habitats betreft – ik zei dat al de vorige keer en ik wil het hier expliciet herhalen – kunnen wij niet de sluitende juridische garantie geven dat een site waar zich 'Tijdelijke Natuur' heeft ontwikkeld in uitvoering van een afwijkingsvergunning opnieuw conform de oorspronkelijke bestemming kan worden ingericht indien er zich gedurende die 'Tijdelijke Natuur' plotseling een Europees te beschermen soort heeft gevestigd. Als het een soort is die zich in ongunstige staat van instandhouding bevindt, kan je niet de juridische zekerheid bieden dat die 'Tijdelijke Natuur' tijdelijk is, want dan moet zij blijvend beschermd worden.

In de Nederlandse wetgeving is er ook geen expliciete wettelijke verankering. In Nederland wordt gewerkt aan de hand van zogenaamde beleidslijnen, die te vergelijken zijn met een omzendbrief bij ons. In Nederland zijn inmiddels een paar initiatieven gestart. Voor zover bekend lopen die initiatieven zonder problemen. In elk geval heeft het concept in een zaak die was aangespannen tegen de toepassing van het concept de juridische toets van de Nederlandse Raad van State doorstaan. Ik denk dat dat goed nieuws is. Hoewel dat niet zonder meer kan worden doorgetrokken naar ons rechtstelsel, is het wel een aanwijzing dat dit ook bij ons waarschijnlijk goed kan lopen.

Mevrouw Meuleman, ik heb op 14 februari 2017 gezegd dat ik aan mijn diensten de opdracht zou geven om een overleg te voeren met een brede groep van stakeholders. Dat overleg gebeurde in samenwerking met The Shift, een netwerkorganisatie die zo'n 350 bedrijven, ngo's en andere organisaties verenigt om duurzame cocreaties en businessmodellen te ontrollen. Gelet op het onderwerp, was dat een geschikt forum om tot overleg te komen. Het overleg heeft geleid tot een verduidelijking en een betere bekendheid van het concept. Op basis van dat overleg zijn we nu de omzendbrief aan het aanpassen, mevrouw Peeters.

Om het concept in de praktijk toe te passen, zijn concrete aanvragen nodig van potentiële uitvoerders van 'Tijdelijke Natuur'. Het gaat in concreto om afwijkingen van de Vlaamse natuurwetgeving, met name het Soortenbesluit van 15 mei 2009. Dergelijke aanvragen zijn er tot nog toe niet geweest. Vermoedelijk is het de vrees voor eventuele repercussies nadien die verklaart waarom er tot op heden nog geen concrete aanvragen zijn binnengekomen voor 'Tijdelijke Natuur'.

De vertegenwoordigers van het ANB hebben dan ook tijdens het overleg met de stakeholders het concept 'Tijdelijke Natuur' beter gesitueerd en gemotiveerd. De overlegmomenten hebben ertoe bijgedragen tot er meer duidelijkheid is over het concept.

Mevrouw Peeters, wij werken er volop aan. De juridische knelpunten blijven bestaan in het geval er zich een Europees beschermde soort vestigt die in een ongunstige staat van instandhouding verkeert.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoord en zeker voor de verwijzing naar het overleg, dat al heeft plaatsgevonden. Als ik het goed begrijp, zal die omzendbrief er dan toch komen, zodat die beleidslijnen verder kunnen worden uitgezet. Dat is heel belangrijk omdat men een soort van rechtszekerheid moet geven indien men het draagvlak wil creëren voor dit instrument. Het kan een positief verhaal zijn, om de klassieke zwart-witte tegenstellingen tussen natuur en economie uit de wereld te helpen.

Wij hebben in onze stad een voorbeeld gehad dat in de lijn ligt van die 'Tijdelijke Natuur'. Op een bovenregionaal bedrijventerrein was de rugstreeppad actief in een poel die daar lag. De eigenaars van dat bedrijventerrein wilden het wel degelijk verder ontwikkelen. Nadien kwam er een overleg en werd een overeenkomst gesloten tussen enerzijds het ANB en anderzijds Waterwegen en Zeekanaal, omdat zij ook gronden hadden op het bedrijventerrein, het stadsbestuur, de provincie en de eigenaar van de grond, de ondernemer. Zij hebben een andere poel op het industrieterrein ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van die rugstreeppad, maar dan wel met de overeenkomst dat men de rest van het bedrijventerrein zou vrijwaren en zeker zou bestemmen voor industriële ontwikkeling. Die ondernemer heeft zijn bijdrage geleverd door gratis industriegrond ter beschikking te stellen. Anderzijds heeft hij de garantie gekregen dat het tot die locatie beperkt blijft.

In die zin wil ik, zeker naar aanleiding van de heisa rond de boskaarten, meegeven dat het een handig en een goed instrument kan zijn. Ik zie dat enerzijds de mensen van VKW Limburg dat ook vinden, en anderzijds verwijs ik naar een artikel in VILT (Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw), waarin de voorzitter van de Boerenbond stelt dat als de Vlaamse overheid wil inzetten op 'Tijdelijke Natuur', zij garanties moet bieden voor rechtszekerheid. Als we al die elementen samennemen, denk ik dat het een win-win kan zijn voor iedereen. We moeten ten volle die kaart trekken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, de vraag lijkt heel erg op de vraag die ik stelde op 14 februari 2017. Het antwoord ook. Het kader is er, alles is mogelijk, alleen zitten we nog met het juridische probleem dat als er zich soorten vestigen die zich in een ongunstige staat van instandhouding bevinden, er toch nog een probleem blijft bestaan. Maar, minister, u zei dat men dat in Nederland heeft kunnen oplossen. Men heeft dat juridisch kunnen aanpassen, en dat heeft dan de toets van de Raad van State doorstaan. Of heb ik dat verkeerd begrepen? Is daar toch een oplossing mogelijk? Zijn er voorbeelden uit het buitenland? In de Verenigde Staten wordt dat op veel grotere schaal toegepast. Ik heb dat ook in mijn vraag gezegd. Toen verwees ik naar een interview waarin een aantal juristen aangaven dat er een oplossing mogelijk was. Is het compleet onmogelijk

om de garantie te geven dat er kan worden ontwikkeld? Kan er echt geen oplossing voor worden bedacht?

Maar ondertussen ben ik wel blij dat er al stappen zijn gezet, dat u al overleg hebt gepleegd, dat er meer bekendheid aan het initiatief wordt gegeven, dat er nu ook vragen komen uit het veld zelf, in Limburg maar ook elders. Hopelijk zal dit iets meer ingang vinden. Ik vroeg mij enkel af of er geen oplossing kan worden bedacht voor dat juridisch probleem.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik onderstreep nog eens namens mijn fractie het belang dat wij hechten aan het aspect en het concept van 'Tijdelijke Natuur', zij het als een aanvulling op wat wij binnen het natuurbeleid willen verwezenlijken. Er schuilt een gevaar in als we er onevenredig veel van zouden verwachten. Ik hoor er niemand voor pleiten. Het is per definitie tijdelijk. In dat opzicht moeten we ons ervan bewust zijn dat het geen antwoord kan zijn. Het kan hooguit een deel van een antwoord zijn op heel wat natuurproblemen.

Het juridische twistpunt, zeker op het ogenblik dat een Europese soort opduikt die zich in een bijzondere beschermingssituatie bevindt, is niet uitgeklaard. Ook niet in Nederland. Minister, u zult dat straks wel duiden.

Ik ben heel blij met het praktijkvoorbeeld van mevrouw Peeters. Daarmee wordt aangetoond dat het niet onmogelijk is om elkaar te vinden: vanuit natuur- en milieubewegingen, lokale actiegroepen, lokale ondernemers, netwerken, noem maar op. Ook de overheid zelf was hier met verschillende administraties bij betrokken. Ik mag hopen dat dit soort goede praktijkvoorbeelden wijd verspreid wordt en navolging krijgt. Er is een instrument voorhanden, met beperkingen, en we zullen moeten blijven zoeken hoe we die kunnen verfijnen en zo duidelijk mogelijk maken voor iedereen. Maar het aspect, het concept van 'Tijdelijke Natuur' is, denk ik, een mooie aanvulling op het natuurbeleid dat wij voeren en moeten voeren.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Het pleit voor de werkgevers dat zij vragen om dit aspect 'Tijdelijke Natuur' te onderzoeken. Dit kan ons voor een deel uit de stellingenoerlog halen, dat economie en ecologie per definitie niet zouden samengaan. Ik geloof dat dat wel kan. Ik denk dat plaatselijke goede voorbeelden dat kunnen stimuleren en daar een bepaalde schwing in brengen.

Collega's, ik wil hier anderzijds toch heel duidelijk waarschuwen voor de mogelijke gevaren van het wekken van de indruk dat we juridisch sluitend kunnen maken dat het project 'Tijdelijke Natuur' realistisch is. We hoeven nog niet zo ver terug te gaan in het recente verleden. We hebben nog hele discussies gehad over het ontsluiten van effectief industrieterrein met daarop natuur. Hoe meer juridisch verankerd kan 'Tijdelijke Natuur' zijn? Toch doken daar op dat moment problemen op. Het zal moeilijk zijn om rondom een perceel een bordje te zetten met daarop 'Europees beschermde soort. Gelieve zich hier niet te komen vestigen'.

Mevrouw Meuleman, in de Verenigde Staten zal men dat probleem met de Europese regelgeving niet kennen. Wij worden daar daadwerkelijk mee geconfronteerd.

Wij moeten ons ook realiseren dat het niet ondenkbaar is dat als die 'Tijdelijke Natuur' verdwijnt, we gaan discussiëren over het feit dat er weeral natuur in Vlaanderen verdwijnt. Als er goede afspraken kunnen worden gemaakt dat die natuur maar een aanvulling is, of een tijdelijk gebruik van dat perceel, maar dat dat niet de hoofdmoot van ons natuurbeleid is, zal dat nog wel lukken. Anders vrees ik dat we daarna in een nieuwe discussie vervallen over hoe die 'Tijdelijke Natuur', die

daar moet verdwijnen, moet worden gecompenseerd. Dan zie ik al welk gebied het meest in het vizier zal komen om er de compensatie te zoeken: het gebied dat in ons Beleidsplan Ruimte Vlaanderen ook erkend is als open ruimte voor voedselvoorziening. Ik denk dat dat ook niet de bedoeling is van 'Tijdelijke Natuur'.

De mogelijkheden van 'Tijdelijke Natuur', zeker als het gaat over lokale samenwerkingsverbanden, kunnen we alleen maar toejuichen. Maar langs de andere kant moeten we de bedrijfsleiders niet een 'bepaalde soort van rechtszekerheid' kunnen geven, maar échte rechtszekerheid. Pas dan mogen we vanuit Vlaanderen voluit durven te spreken over het statuut van 'Tijdelijke Natuur'.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Het zijn net zulke elementen die discussies en wantrouwen van economische sectoren ten opzichte van de natuur creëren. Wanneer we spreken over 'Tijdelijke Natuur', kunnen we dat enkel doen als we 100 procent harde garanties kunnen geven dat zij tijdelijk is. Als zij niet tijdelijk is of als we die garantie niet kunnen geven, dan spreek je beter niet over 'Tijdelijke Natuur'. Dan moet je mensen vooraf waarschuwen dat die natuur niet tijdelijk is of niet tijdelijk zal zijn of in elk geval in een situatie kan terechtkomen dat zij niet tijdelijk is. Als je mensen wijsmaakt dat die natuur tijdelijk is, dan creëer je, zoals de heer Ceyssens zegt, op het moment dat die tijdelijkheid wordt weggenomen, discussies met natuurverenigingen en de omgeving, of dan creëer je zelfs juridische discussies in het kader van het behoud van een bepaalde doelstelling van het Europese natuurbeleid. Je moet eerlijk zijn ten aanzien van de mensen. De overheid moet betrouwbaar zijn. Als je dat niet kunt garanderen, mag je niet spreken van 'Tijdelijke Natuur' en moet je eerlijk zeggen dat zoiets niet bestaat.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Meuleman, ik ben u nog een extra verduidelijking verschuldigd. U zei dat men dat in Nederland juridisch heeft overleefd. Het juridische probleem stelt zich evengoed in Nederland. De uitspraken die er waren, hadden geen betrekking op het feit dat er plots een Europees beschermde soort was die zich niet in goede staat van instandhouding bevond. Je kunt in principe die tijdelijke natuur aangaan. Dat kan, juridisch is alles in orde. Maar als zich daar zo'n soort vestigt, dan kun je daarvoor in principe wel een oplossing vinden, maar dan zal er verplichting zijn tot compenseren. Dat is het Limburgs voorbeeld dat mevrouw Peeters daarnet heeft gegeven. Dat is vaak het probleem. Men is bereid om 'Tijdelijke Natuur' te realiseren, er vestigt zich daar een soort, en dan wordt men afgestraft omdat men moet compenseren. Dat blijft een moeilijk punt. Mevrouw Meuleman, de juristen zeggen dat het kan. Ja, het kan. Maar je hebt dan wel een compensatieplicht als het probleem zich voordoet.

We hebben trouwens een aantal heel bekende mediatieke dossiers waarin dergelijke problemen zich voordoen en waar we in een hele juridische strijd verwickeld zijn.

We moeten het dus promoten. Ik ben er altijd voorstander van geweest. Maar we moeten ook duidelijk communiceren en zeggen wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn, zodat iedereen goed weet waar men aan begint. Ik denk dat er zeker vraag naar is, en dat er ook wel een draagvlak voor is.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Als ik zo iedereen hoor, is er wel degelijk een draagvlak voor het verder uitwerken van het concept van 'Tijdelijke Natuur'. Zo kan er een verzoening komen tussen ecologie en economie. Er moeten natuurlijk garanties komen, of het nu voor de landbouwsector is of voor de bedrijvensector. Het voorbeeld dat ik daarnet gaf, betrof wel niet helemaal een geval van 'Tijdelijke

Natuur', maar het ligt toch in de lijn of de geest van het concept. Er worden natuurlijk wel afspraken gemaakt. Goede afspraken maken goede vrienden. Minister, het is in de lijn daarvan toch wel relevant dat er toch een juridisch kader wordt uitgewerkt waarbij men een soort van convenanten of afspraken kan maken om die 'Tijdelijke Natuur' mogelijk te maken. Er zouden zeker mogelijkheden toe moeten bestaan. Als het in Nederland kan, moet het hier toch ook kunnen. Er zijn toch heel wat milieuspecialisten die daaromtrent al heel wat onderzoek hebben gedaan. Ik zou daar rekening mee houden en bekijken wat er eventueel mogelijk is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.